

RAPORT DE ACTIVITATE 2016

CRJM

CENTRUL DE
RESURSE JURIDICE
DIN MOLDOVA

Cuprins

Despre CRJM	5
Echipa CRJM	6
Consiliul de administrare al CRJM	6
Suținătorii și donatorii CRJM	6
Mesajul președintelui	7
CRJM – laureat al premiului ONU pentru drepturile omului	9
Sporirea eficienței și responsabilității justiției	10
Armonizarea legislației și practicilor din Republica Moldova cu standardele internaționale în domeniul drepturilor omului	13
Activitatea CRJM în cifre: 2016	19
Sumarul surselor de finanțare	21
Balanța de verificare	22

Despre CRJM

Identitate

Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM) este o organizație neguvernamentală non-profit. CRJM tinde să asigure o justiție calitativă, promptă și transparentă și militează pentru respectarea efectivă a drepturilor civile și politice. În realizarea acestor obiective, CRJM combină cercetarea de politici și activitatea de advocacy, pe care le realizează într-un mod independent și neutru.

Scop

CRJM **urmărește** să atingă următoarele scopuri:

- Sistem judecătoresc responsabil și eficient în Republica Moldova
- Aplicarea efectivă a Convenției Europene a Drepturilor Omului în Republica Moldova
- Legislația și practica din Republica Moldova privind drepturile civile și politice este conformă cu standardele internaționale
- CRJM să devină un centru analitic vizibil și ca o organizație durabilă

Viziune

CRJM consideră că respectarea adecvată și durabilă a drepturilor omului în Republica Moldova poate fi asigurată prin schimbări sistemice în legislație, sistemul judecătoresc, procuraturii și al avocaturii. Multe dintre aceste schimbări au eșuat din cauza capacităților insuficiente a autorităților de a genera schimbările necesare. Noi tindem să eliminăm acest deficit prin promovarea analizei profesionale, metodologic elaborate și de o calitate înaltă, precum și prin păstrarea statutului de partener independent și constructiv atât pentru factorii decizionali guvernamentali, cât și pentru cei neguvernamentali.

Valori

CRJM **crede** în democrație, supremația legii, respectarea drepturilor omului, participarea societății civile în procesul decizional și valorile unei societăți deschise.

Principii

CRJM se **ghidează** de următoarele principii:

- Atitudinea pro-activă și constructivă de inducere a schimbărilor sistemice
- Responsabilitate
- Profesionalism și calitatea lucrului
- Transparență
- Colegialitate și respect pentru etica profesională

Echipa CRJM

Vladislav GRIBINCEA, Președinte
Nadejda HRIPTIEVSCHI, Directoare de program
Ion GUZUN, Consilier juridic
Sorina MACRINICI, Consilier juridic
Pavel GRECU, Consilier juridic
Ilie CHIRTOACĂ, Consilier juridic
Olga BURUCENCO, Directoare Serviciul administrativ
Aurelia CELAC, Manager financiar și contabil
Natalia ȘEREMET, Coordonatoare de comunicare

Consiliul de administrare al CRJM

Arcadie BARBĂROȘIE, Președinte
Elena PROHNITȘHI
Corina CEPOI
Peter-Vlad IANUȘEVICI
Nicolae ROȘCA

Sușținătorii și donatorii CRJM

Agenția Statelor Unite ale Americii pentru Dezvoltare Internațională (USAID)
Ambasada Statelor Unite ale Americii
Ambasada Regatului Țărilor de Jos
Consiliul Europei
Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova
Fundația pentru o Societate Deschisă
Fundația Soros-Moldova
Programul USAID de Consolidare a Instituțiilor Statului de Drept în Moldova (ROLISP)
Programul USAID Parteneriate pentru o Societate Civilă Durabilă în Moldova, implementat de FHI 360

În anul 2016 CRJM a devenit mai vocal și mai vizibil în spațiul public, fiind reduse eforturile noastre de cercetare și dedicând mai mult timp măsurilor de advocacy. Numărul reacțiilor noastre publice a fost de două ori mai mare decât în anul 2015. Multe dintre inițiativele promovate anterior de CRJM au fost acceptate și au devenit lege. Pe de altă parte, odată cu schimbarea coaliției de guvernare, s-a schimbat și climatul de colaborare al CRJM cu autoritățile publice. În 2016, noi am finalizat cu succes mai multe proiecte, însă unele proiecte au început cu o întârziere de peste 6 luni, ceea ce ne-a perturbat activitatea.

În anul 2016, Parlamentul a adoptat mai multe legi importante menite să reformeze sistemul de justiție. În februarie a fost adoptată o nouă Lege cu privire la procuratură, lege elaborată de un grup de experți condus de subsemnat. În vara anului 2016 a fost adoptat o lege care comasează cele 44 de judecătoria în 15, cu scopul sporirii calității actului de justiție și a reducerii riscurilor de corupție și a cheltuielilor publice. La baza acestei reforme au stat studiile CRJM. CRJM s-a implicat cu succes în dezbaterile din Parlament pe marginea pachetului de legi menit să îmbunătățească modul de declarare a proprietății și intereselor de către funcționarii publici, pachet adoptat în iulie 2016. În a doua jumătate a anului 2016, CRJM a asistat Consiliul Superior al Procurorilor să își elaboreze regulamentele cu privire la selecția și evaluarea performanțelor procurorilor. O altă reformă insistent promovată de CRJM a rezultat în modificarea, tot în 2016, a Codului fiscal, permițând redirecționarea de către persoanele fizice a 2% din impozitul pe venit în favoarea ONG-urilor.

Provocările din anii precedenți, cum ar fi suprasolicitarea echipei și reticența justiției de a implementa pe deplin reforme structurale, au rămas actuale. De asemenea, anul 2016 a fost marcat de lansarea unor inițiative de natură să înrăutățească starea democrației și respectarea drepturilor omului. Autoritățile au propus reintroducerea testării integrității, care anterior a fost declarată neconstituțională. De asemenea, a fost propusă adoptarea unei legi care să sporească posibilitățile autorităților de a supraveghea și chiar bloca comunicațiile electronice și internetul. La sfârșitul anului 2016, în Parlament a fost înregistrat proiectul de lege privind legalizarea capitalului obținut ilegal prin plata unei taxe minore. CRJM s-a opus public acestor inițiative.

Noi am continuat monitorizarea activității Consiliului Superior al Magistraturii (CSM), informând periodic societatea despre chestiunile discutate de CSM, în special în ceea ce privește selectarea, promovarea și numirea judecătorilor. A fost analizat și modul de aplicare a noii Legi cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, constatând că numărul sancțiunilor aplicate judecătorilor în 2016 a scăzut de 4 ori în comparație cu 2015. Tot în anul 2016, Guvernul s-a angajat față de Uniunea Europeană să adopte mai mult de 70 de reforme importante, iar CRJM, împreună cu Expert-Grup și Adept, a evaluat în ce măsură acestea au fost realizate.

Urmând tradiția din anii precedenți, CRJM a analizat și sistematizat jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (CtEDO) cu privire la Republica Moldova. De asemenea, au fost analizate

măsurile întreprinse de autoritățile moldovenești în vederea executării hotărârilor CtEDO privind condițiile proaste de detenție și interceptarea comunicărilor și a fost informat Consiliul de Miniștri al Consiliului Europei. Avocații au beneficiat de instruire avansată în domeniul Convenției Europene pentru Drepturile Omului.

Fortificarea capacităților instituționale ale Asociației a rămas o prioritate pentru noi. În 2016 a fost îmbunătățită vizibilitatea Asociației, în special în rândul publicului larg, prin proiecții de filme, întâlniri în regiuni și sporirea activității pe rețelele de socializare. De asemenea, o parte considerabilă a eforturilor noastre a fost îndreptată cu succes spre asigurarea sustenabilității financiare a CRJM. Eforturile noastre au fost apreciate de PNUD Moldova, în 2016 CRJM fiind unul din cei șase laureați ai Premiului ONU pentru drepturile omului.

Folosind această ocazie, din numele echipei CRJM, vreau să mulțumesc încă o dată tuturor partenerilor, susținătorilor și donatorilor CRJM pentru buna colaborare și eforturile întreprinse spre susținerea activităților noastre și promovarea obiectivelor comune. De asemenea, suntem profund recunoscători membrilor Consiliului de Administrare al Asociației pentru devotament și implicare.

Vladislav GRIBINCEA

Președinte,

Centrul de Resurse Juridice din Moldova

United Nations
MOLDOVA

Vladislav Gribincea, președintele CRJM, la Gala Premiilor ONU

CRJM – laureat al premiului ONU pentru drepturile omului

La 8 decembrie 2016, [UNDP Moldova a decernat Premiile ONU pentru Drepturile Omului](#). Unul dintre cele șase premii a fost decernat Centrului de Resurse Juridice din Moldova (CRJM), „pentru contribuția substanțială în reformarea sectorului justiției, precum și îmbunătățirea legislației naționale privind finanțarea publică a organizațiilor nonguvernamentale”. „Privim acest premiu ca pe o încurajare, într-un sistem în care există tot mai puțin spațiu de speranță. Înțelegem că este, urmărind după rezultatele sistemului de justiție din Republica Moldova, mai degrabă, un credit de încredere, decât o apreciere a rezultatelor muncii noastre. Vă asigurăm că vom fi și mai perseverenți”, a menționat Vladislav GRIBINCEA, președintele CRJM, în cadrul festivității de premiere. Premiul ONU pentru Drepturile Omului se decernează în Moldova anual începând cu anul 2004 și are scopul de a evidenția cele mai valoroase, inovatoare, eficiente și participative inițiative și acțiuni de apărare și promovare a drepturilor omului.

Sporirea eficienței și responsabilității justiției

I. Sistemul judecătoresc

În 2016, în cele 44 de judecătoriai de primul nivel din Republica Moldova activau circa 380 de judecători. 64% din aceste judecătoriai aveau mai puțin de șase judecători, ceea ce le afecta eficiența și prezenta un risc de corupție. Comasarea judecătoriilor, una dintre cele mai importante activități prevăzute de Strategia de Reformă a Sectorului Justiției pentru anii 2011-2016 (SRSJ), a preocupat CRJM și în 2016. Eforturile noastre au fost, în principal, canalizate spre promovarea [Legii cu privire la reorganizarea instanțelor judecătorești](#), la baza căreia a stat studiul [CRJM privind optimizarea hărții judecătorești](#). Aceasta a fost adoptată în iulie 2016 și a intrat în vigoare la 1 ianuarie 2017. Potrivit legii, cele 44 de judecătoriai au fost comasate administrativ în 15 judecătoriai, urmând să fie comasate fizic din momentul construcției/adaptării sediilor judecătoriilor rămase.

Potrivit sondajelor, încrederea populației în judecătoriai din Republica Moldova nu depășește 15%, ceea ce este insuficient. Încrederea redusă se datorează, în mare parte, lipsei de transparență a sistemului și de previzibilitate a actului de justiție. În anul 2016, CRJM a continuat monitorizarea activității Consiliului Superior al Magistraturii (CSM), organul de autoadministrare al judecătoriilor, [și a publicat un raport](#) care analizează transparența și eficiența CSM. Documentul constată că numirea și promovarea judecătorilor nu este făcută în baza unor criterii clare, iar CSM adoptă deciziile sale în mod netransparent, cu ușile închise. Documentul recomandă, inter alia, renunțarea la practica de adoptare a hotărârilor cu ușile închise și numirea și promovarea judecătorilor în baza unor criterii clare și în bază de merit.

Lansarea raportului privind transparența și eficiența CSM

La 1 ianuarie 2015 a intrat în vigoare o nouă [lege cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor](#). În anul 2016, [CRJM a analizat practica](#) de aplicare a acesteia și a constatat că, chiar dacă aceasta a adus unele îmbunătățiri, ea a creat un mecanism complicat de atragere la răspundere disciplinară a judecătorilor, ceea ce a dus la reducerea de patru ori a numărului sancțiunilor disciplinare aplicate. În prezent, o cauză disciplinară poate fi examinată de cinci organe. CRJM a recomandat acordarea unei autonomii funcționale mai largi Inspecției Judiciare față de CSM și reducerea numărului organelor implicate în procedura de examinare a cauzelor disciplinare.

Prezentarea raportului final de monitorizare a Foi de parcurs

În anul 2016, Guvernul s-a angajat față de Uniunea Europeană să adopte mai mult de 70 de reforme importante. CRJM, împreună cu [Expert-Grup](#) și [Adept](#), a [evaluat în ce măsură reformele asumate au fost realizate](#). Evaluarea a constatat că doar jumătate (55%) din acțiunile asumate au fost realizate fără deficiențe, 28% au fost realizate cu deficiențe și aproximativ 17% nu au fost realizate. Restanțele principale vizează nereformarea Centrului Național Anticorupție (CNA), neadoptarea unui nou Cod al Audiovizualului, derularea lentă a anchetei privind fraudele din sistemul bancar și reformarea lentă a Băncii Naționale a Moldovei.

II. Reforma procuraturii și combaterea corupției

După mai mult de trei ani de la începutul elaborării, în februarie 2016, a fost adoptată o [nouă Lege cu privire la procuratură](#), care a fost [pozitiv apreciată de către Comisia de la Veneția](#). În noiembrie 2016, au fost modificate și prevederile constituționale cu privire la organizarea și activitatea procuraturii. Grupul de experți care a elaborat legile privind reformarea procuraturii a fost condus de către Președintele CRJM. În vederea îmbunătățirii activității organelor de autoadministrare a procurorilor, în anul 2016, CRJM a făcut parte din grupul de experți care a elaborat Regulamentul

de activitate al Consiliului Superior al Procurorilor (CSP) și regulile cu privire la selecția și evaluarea profesională a procurorilor. Acestea au fost adoptate de către CSP.

În iunie 2016, CRJM s-a implicat în dezbaterile din Parlament pe marginea pachetului de legi menit să îmbunătățească modul de declarare a proprietății și intereselor de către funcționarii publici. Datorită eforturilor noastre, nu a fost admisă alterarea proiectului de lege în Parlament. În vara anului 2016, pachetul a fost adoptat fără modificări majore, însă, după 12 luni de la adoptarea [Legii cu privire la Autoritatea Națională de Integritate](#), conducerea organului menit să verifice declarațiile funcționarilor publici încă nu a fost aleasă.

În decembrie 2016, un grup de deputați din majoritatea parlamentară au înregistrat în Parlament un proiect de lege care permitea legalizarea capitalului nedeclarat prin plata unei taxe de 2% din capitalul legalizat și interzicea autorităților publice să verifice originea acestuia. Dacă ar fi fost adoptat, orice efort de a eradica corupția în sectorul public ar fi fost redus la 0. CRJM, alături de alte ONG-uri, [s-a opus acestei inițiative](#), deoarece aceasta sporea riscul de evaziuni fiscale și permitea legalizarea bunurilor dobândite ilegal, inclusiv prin corupție. În final, datorită reacției societății civile și a partenerilor de dezvoltare, proiectul a fost retras.

Legislația Republicii Moldova permite provocarea angajaților statului, inclusiv a judecătorilor, de către agenți sub acoperire, în vederea verificării integrității acestora (testarea integrității). Eșuarea testului putea constitui temei de demitere. Acest mecanism de verificare a fost criticat de către Comisia de la Veneția și [declarat neconstituțional](#), deoarece lasă spațiu pentru abuz. În 2016, Centrul Național Anticorupție (CNA) a elaborat un proiect similar celui declarat neconstituțional, care a fost votat de Parlament. CRJM, alături de alte organizații neguvernamentale, [a solicitat Președintelui Republicii Moldova să nu promulge acest proiect](#), însă fără succes. [Legea](#) nu soluționează problemele esențiale ridicate de Comisia de la Veneția și Curtea Constituțională: lipsa unui control judiciar adecvat al testării integrității, lipsa cerinței de existență a unei bănuieli rezonabile pentru începerea testării și lipsa garanțiilor că testorii nu vor avea un rol proactiv, determinând persoanele să ia mită.

Armonizarea legislației și practicilor din Republica Moldova cu standardele internaționale în domeniul drepturilor omului

I. Convenția Europeană pentru Drepturile Omului

Continuând tradiția ultimilor cinci ani, și în 2016, [CRJM a analizat datele statistice oficiale](#) privind situația Republicii Moldova la CtEDO. Scopul documentelor elaborate este de a sporii nivelul de informare al societății în domeniul dat. În anul 2016, CtEDO a înregistrat cu 17% mai puțin decât în anul 2015, scădere care poate fi determinată de descreșterea popularității CtEDO, după ce în anii 2011-2016 acesta a respins fără o motivare explicită circa 8,500 de cereri moldovenești. Cu toate acestea, în 2016, moldovenii s-au adresat la CtEDO de patru ori mai des decât media europeană. În baza tuturor hotărârilor și deciziilor pronunțate până la 31 decembrie 2016, Republica Moldova a fost obligată să plătească peste EUR 16,200,000, ceea ce este mai mult decât întregul buget al instanțelor judecătorești pentru anul 2015.

Dezbaterea publică privind condițiile de detenție din Penitenciarul nr. 13

Detenția în condiții proaste în Penitenciarul nr. 13 din Chișinău a determinat peste 15 condamnări ale Republicii Moldova la CtEDO, din cauza suprapopulării (extreme), a condițiilor anti-sanitare și a cantității și calității insuficiente a hranei servite deținuților. Guvernul Republicii Moldova s-a angajat să nu mai admită situații similare. În 2016, [CRJM a analizat în măsură acest angajament a fost realizat](#) și a constatat că, contrar angajamentelor Guvernului, alocațiile pentru hrana deținuților au scăzut, suprapopularea din Penitenciarul 13 nu s-a redus, iar condițiile de igienă nu s-au schimbat simțitor. Constatările CRJM au fost prezentate la 8 noiembrie 2016 [în cadrul unei dezbateri publice](#), la care au participat reprezentanți

ai instituțiilor publice, ai comunității donatorilor și ai societății civile și au fost expediate Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei, care supraveghează executarea hotărârilor CtEDO.

În 2009, CtEDO a constatat că legislația Republicii Moldova cu privire la interceptarea convorbirilor nu conținea garanții suficiente împotriva abuzului, iar numărul autorizărilor de interceptare a convorbirilor era foarte înalt. În 2012, legislația cu privire la interceptarea convorbirilor a fost îmbunătățită. În 2016, [CRJM a analizat practica judecătorească cu privire la interceptarea convorbirilor telefonice](#) și a constatat că, în pofida garanțiilor legislative suplimentare împotriva interceptărilor abuzive, numărul cererilor de autorizare a interceptărilor a crescut constant în ultimii ani, iar rata autorizărilor acordate de judecători a rămas la nivel același nivel - 98%. Această informație a fost de asemenea comunicată Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei.

Extras din infograficul „Republica Moldova la Curtea Europeană a Drepturilor Omului - 2016”

REPUBLICA MOLDOVA LA CURTEA EUROPEANĂ PENTRU DREPTURILE OMULUI – 2016

Din cele **47** de țări membre ale
Consiliului Europei, Moldova se afla:

Începând cu anul 2005, în mai mult de 45 de hotărâri, CtEDO a constatat că maltrătarile nu erau investigate adecvat. În anul 2016, [CRJM a analizat datele statistice cu privire la cauzele de maltratare](#), în vederea evaluării măsurilor întreprinse de Guvern pentru a nu admite maltratarea. Datele statistice oficiale confirmă că numărul plângerilor de maltratare este în scădere. Cu toate acestea, rata urmărilor penale pornite și a celor transmise în judecată nu s-a schimbat simțitor, durata examinării cauzelor de maltratare este la fel de îndelungată, iar procurorii continuă să nu implice suficient victimele în efectuarea investigațiilor.

În martie 2016, CRJM a organizat un seminar de instruire avansată în domeniul Convenției Europene pentru Drepturile Omului (CEDO) pentru avocați și avocați-stagiari. Seminarul a avut drept scop instruirea în domeniul noilor reguli de depunere a cererii la CtEDO și a dreptului la un proces echitabil și a dreptului la viața privată și de familie. Seminarul a fost organizat sub forma unor simulări a procedurii CtEDO, iar în calitate de formatori au fost juriști de la Grefa CtEDO și Președintele CRJM.

Participanții seminarului de instruire în domeniul Convenției Europene pentru Drepturile Omului (CEDO)

În decembrie 2016, reprezentanții CRJM au participat la Strasbourg la întâlnirea bială a CtEDO cu ONG-urile și avocații. În cadrul întâlnirii au fost puse în discuție noviațiile din procedura CtEDO, cum ar fi modalitatea de împuternicire a avocaților, necesitatea motivării deciziilor de inadmisibilitate ale judecătorului unic, carențele și dificultățile îndeplinirii formularului tipizat al cererii, nuanțele aplicării măsurilor interimare, procedura pilot.

Echipa CRJM la întâlnirea bială a CtEDO

II. Legea „Big Brother”

La 30 martie 2016, Guvernul a aprobat [un proiect elaborat de Ministerul Afacerilor Interne](#) (MAI) care acordă drepturi extrem de largi organelor de drept de a accesa informația despre viața privată și lărgeste posibilitățile autorităților de supraveghere a activității pe internet (Legea Big Brother). În aprilie 2016, [CRJM, alături de alte organizații ale societății civile, a solicitat](#) remiterea proiectului pentru expertizare Comisiei de la Veneția. Ulterior, CRJM, în colaborare cu Bogdan MANOLEA, a elaborat [o opinie](#) ce conchide că mai multe prevederi ale proiectului depășesc cu mult obiectivele declarate ale actului (combaterea infracțiunilor de abuz sexual împotriva copiilor și a terorismului) și lasă spațiu pentru abuzuri. Opinia a fost prezentată în cadrul unei dezbateri publice la care au participat deputați, reprezentanți ai Parlamentului, Ministerului Justiției, MAI, Procuraturii, ai mediului de afaceri și ai societății civile.

Dezbateră publică privind lacunele Legii „Big Brother” și cenzura Internetului

III. Promovarea drepturilor omului prin film

Între 23 și 27 mai 2016, CRJM și Expert-Forum România (EFOR), au organizat în Republica Moldova proiecția a patru succese cinematografice românești și autohtone. Difuzarea peliculelor a avut drept scop promovarea drepturilor omului și ridicarea gradului general de conștientizare cu privire la valorile unui stat de drept. Cele patru lungmetraje, „[De ce eu?](#)”, „[Aferim!](#)”, „[După dealuri](#)”, „[Ce lume minunată](#)”, au fost proiectate în trei cele mai mari orașe ale țării, Chișinău, Bălți Cahul, și au fost urmate de sesiuni de discuții/dezbateri.

IV. Promovarea unui mediu favorabil pentru organizațiile societății civile

În 2015, [CRJM a inițiat un proiect](#) menit să îmbunătățească reglementările legale privind activitatea organizațiilor societății civile. CRJM și-a propus să contribuie la elaborarea modificărilor

Lansarea documentului care analizează Legea cu privire la asociațiile obștești

la Legea privind asociațiile obștești, a Codului Fiscal, a reglementărilor privind desemnarea de către contribuabili a unei părți din impozitul pe venit în favoarea organizațiilor societății civile, etc. În martie 2016, CRJM a lansat [un document de politici](#) care analizează Legea cu privire la asociațiile obștești și vine cu propuneri de îmbunătățire a prevederilor legii. Ca urmare a constatărilor din acest document, ministrul Justiției a creat un grup de lucru care să elaboreze un proiect de îmbunătățire a legislației privind activitatea ONG-urilor, din care au făcut parte doi reprezentanți ai CRJM. Grupul de lucru a elaborat proiectul unei noi Legi cu privire la organizațiile necomerciale, în conformitate cu cele mai bune practici internaționale.

La 21 iulie 2016, Parlamentul a adoptat legea nr. 177, care permite desemnarea de către persoanele fizice a 2% din impozitul pe venit în favoarea organizațiilor societății civile (Legea 2%). Legea a fost elaborată cu implicarea plenară a CRJM. La 30 noiembrie 2016, Guvernul a aprobat [mecanismul de punere în aplicare](#) a Legii 2%. CRJM a făcut parte din grupul de lucru care a elaborat acest mecanism. În vederea facilitării procesului de înregistrare a beneficiarilor mecanismului 2%, CRJM a întocmit un [Ghid](#) și un [Infografic](#). Ulterior, CRJM a elaborat și pentru contribuabili [un ghid](#) și [un infografic](#) ce răspund principalelor întrebări pe care și le adresează persoanele atunci când își propun să desemneze 2% din impozitul pe venit.

Lansarea documentului „Analiza regimului fiscal al organizațiilor necomerciale”

La 22 noiembrie 2016, CRJM a lansat documentul „[Analiza regimului fiscal al organizațiilor necomerciale](#)”. Documentul identifică principalele probleme ale actualului regim fiscal care afectează sustenabilitatea financiară a ONG-urilor și oferă soluții pentru depășirea acestora.

2016

Activitatea CRJM în cifre

EVENIMENTE PUBLICE

22

2015
30

PUBLICAȚII

11

2015
21

APELURI/DECLARAȚII

30

2015
14

OPINII JURIDICE

15

2015
8

INFOGRAFICE

2

2015
-

SEMINARE, INSTRUIRI, ATELIERE

6

2015
22

APARIȚII ÎN MASS-MEDIA

368

2015
320

PROIECȚII DE FILM

11

2015
4

Facebook / LIKES

f 3088

1959 / 2015

Twitter / FOLLOWERS

t 81

49 / 2015

Web / UTILIZATORI

16860

13804 / 2015

Sumarul surselor de finanțare

PLUS: SURSE DE FINANȚARE

Consiliul Europei - contract de grant nr. 509749 (CoE)
Fundația pentru o societate deschisă (Human Rights Initiative) – contract de grant nr. OR2015-20623 (HRI 2015)
Checchi and Company Consulting Inc - contract de grant nr.08 (Rolisp2)
Agenția SUA pentru Dezvoltare Internațională - contract de grant nr. AID-117-A-16-00003 (USAID RoL)
Fundația Soros-Moldova – contract de grant nr. G14403 (FSM FtF2)
Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova – contract de grant nr. EIDHR 2013/334-003 (EIDHR)
Ambasada Olandei- contract de grant nr. BKR/15/HR/13 (De ce eu 1)
Ambasada Olandei- contract de grant nr. BKR/2016/237 (De ce eu 2)
MPSCS FHI 360 - contract de grant nr.4572-CRJ-01 (FHI 360)
Agenția Suedeză pentru Cooperare Internațională și Dezvoltare - contract de grant nr. 202100-4789 (SIDA Pre-core)
Fundația Soros-Moldova - contract de prestări servicii nr.12 BG 2016 (FSM BG)
Asociația pentru Democrația Participativă ADEPT - contract de prestări servicii nr.1-AID-117-O-16-00004 (USAID/PRAR)
Fondul de autofinanțare CRJM

Surse de finanțare USD

Surse de finanțare EUR

Surse de finanțare MDL

Total surse de finanțare, echivalent MDL

Notă: **Total finanțare 2016** – echivalentul a **344,391 USD**.

Total finanțare cumulativ – echivalentul a **1,231,354 USD**.

Total ieșiri de fonduri 2016 – echivalentul a **347,416 USD**.

Total ieșiri de fonduri cumulativ – echivalentul a **1,139,308 USD**.

Rata oficială medie de schimb pentru 2016 – 19.9238 MDL/USD.

Valuta	Anul 2016		Cumulativ		Buget
	MDL	USD/EUR	MDL	USD/EUR	
EUR	211,279	9,736	211,279	9,736	14,979
USD	489,237	24,798	975,530	49,596	49,596
USD	217,140	11,000	1,805,767	92,913	92,913
USD	1,411,288	70,438	1,411,288	70,438	1,200,000
USD	1,155,555	58,000	1,661,681	84,000	84,000
EUR	230,564	9,554*	4,816,514	238,979	270,000
EUR	-	-	536,342	24,965	24,990
EUR	917,404	41,262	917,404	41,262	41,302
MDL	583,336	-	1,133,361	-	1,890,000
EUR	347,680	16,644	347,680	16,644	16,337
MDL	17,938	-	17,938	-	17,938
MDL	349,376	-	349,376	-	349,376
MDL	928,670	-	-	-	-
	3,273,220	164,236			
	1,706,927	77,196			
	1,879,320				
	6,859,467				

Balanța de verificare

	31 decembrie 2016	31 decembrie 2015
Active imobilizate	MDL	MDL
<i>Imobilizări necorporale</i>	24,310	41,901
Mijloace fixe	238,161	325,938
TOTAL ACTIVE IMOBILIZATE	262,471	367,839
Active circulante		
Creanțe curente	57,171	5,398
Creanțe aferente mijloacelor cu destinație specială	-	944,661
Creanțe ale bugetului	2,065	-
Numerar	1,155,008	1,759,409
Investiții financiare curente	500,682	-
Obiecte de mica valoare și scurtă durată	37,694	21,522
TOTAL ACTIVE CIRCULANTE	1,752,620	2,730,990
TOTAL ACTIVE	2,015,091	3,098,829
Capital și datorii		
Capital propriu		
Excedent net	44,078	48,851
Fond de active imobilizate	262,470	367,839
Fond de autofinanțare	890,619	289,422
TOTAL CAPITAL PROPRIU	1,197,167	706,112
Datorii curente		
Finanțări și încasări cu destinație specială	716,205	1,419,258
Datorii comerciale și avansuri primite	4,789	4,266
Datorii față de buget	2,065	-
Datorii față de personal	-	2,534
Venituri anticipate curente	94,865	27,795
Alte datorii curente	-	938,864
TOTAL DATORII CURENTE	817,924	2,392,717
TOTAL CAPITAL ȘI DATORII	2,015,091	3,098,829

Centrul de Resurse Juridice din Moldova

📍 Str. A. Șciusev 33, MD-2001
Chișinău, Republica Moldova

☎ +37322843601

📠 +37322843602

@ contact@crjm.org

🌐 www.crjm.org

📘 CRJM.org

🐦 CRJMoldova

📺 CRJM

